

INARIN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

INARIN KUNNANVALTUUSTOLLE

1. Kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Inarin kunnan tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet 1.6.2017 alkaen valtuustokaudella 2017-2021:

Aslak Pekkala, puheenjohtaja	Markku Harri 7.11.2018 asti, Veikko Väänänen, 8.11.2018 alkaen
Kalle Kuhmonen, varapuheenjohtaja	Kari Knuutila
Satu Yliluoma	Seppo Hautamäki asti 26.4.2018 asti, Pekka Roinesalo 27.4.2018 alkaen
Teuvo Katajamaa	Laila Aikio
Riitta Näkkäläjärvi	Eija Jääskeläinen
Arto Valo	Göran Blomster
Satu Kuha	Birit Schenk

2. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Kuntalain 123 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tilintarkastajana on toiminut KPMG Oy Ab.

Tarkastuslautakunnan kokoustyöskentely ja painopistealueet 2018:

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2018 aikana 7 kertaa (2017: 5 kertaa). Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan 62 § (58 §). Tarkastuslautakunnan työskentely tilikaudella on edennyt laaditun tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Tilikauden painopistealueena tarkastuslautakunnalla on ollut *sosiaali ja terveystoimen toimiala sekä yleishallinto*. Tarkastuslautakunta ei osallistunut tarkastuslautakunnalle suunnattuihin ulkopuolisiin koulutuksiin vuoden 2018 aikana. Tarkastuslautakunnan työskentely on muutoin tapahtunut normaalina kokoustyöskentelynä.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle havainnoistaan väliraportin muodossa sekä yhteenvetoraportissa. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saapuneet sidonnaisuusilmoitukset kokouksissaan ja jatkanut ne edelleen valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu muun muassa seuraavia henkilöitä:

- Kunnanjohtaja Toni K. Laine
- Hallintojohtaja Pentti Tarvainen ja Mari Palolahti
- Elinkeinot ja Kehitys Nordica ja Kiinteistökehitys InLike Oy, Samuli Mikkola
- Kiinteistöpäällikkö – rakennustarkastaja Erkka Tervo
- Sivistysjohtaja Ilkka Korhonen
- ATK-päällikkö Anssi Akujärvi
- Ruokapalvelujohtaja Marita Liimatainen
- vs. sosiaali- ja terveysjohtaja Jaakko Seppänen
- Johtava lääkäri Outi Liisanantti
- Avohuollon johtaja Mirja Laiti
- Toimitusjohtaja Timo Jokinen
- Talouspäällikkö Pirjo Kyrö

3. Tuloskehitys ja talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelma, Inarin kunta						
€'000	31.12.2018	31.12.2017	Muutos	Muutos-%	TA 2018	Tot-%
Toimintatuotot	8 901	9 433	-532	-5,6 %	15 663	56,8 %
Henkilöstökulut	-25 666	-24 699	967	3,9 %	-26 046	98,5 %
Palvelujen ostot	-23 649	-22 989	660	2,9 %	-26 127	90,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 035	-3 806	229	6,0 %	-3 847	104,9 %
Avustukset	-2 385	-2 512	-127	-5,1 %	-2 504	95,2 %
Muut toimintakulut	-1 712	-1 330	382	28,7 %	-5 695	30,1 %
Toimintakulut yhteensä	-57 447	-55 337	2 110	3,8 %	-64 220	89,5 %
TOIMINTAKATE	-48 546	-45 904	2 642	5,8 %	-48 557	100,0 %
Verotulot	27 992	26 677	1 315	4,9 %	26 550	105,4 %
Valtionosuudet	23 428	23 456	-28	-0,1 %	23 329	100,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	723	690	33	4,8 %	551	131,2 %
VUOSIKATE	3 597	4 918	-1 321	-26,9 %	1 873	192,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 967	-2 050	-83	-4,0 %	-2 072	94,9 %
Satunnaiset erät	0	0			0	
TILIKAUDEN TULOS	1 630	2 868	-1 238	-43,2 %	-199	
Poistoeron lisäys - /vähennys +	0	0			0	
Varausten lisäys -/ vähennys +	0	0			0	
Rahastojen lisäys - /vähennys +	23	-30	53	176,7 %	20	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 653	2 838	-1 185	-41,8 %	-179	

Tilikauden toimintatuotot vähenivät 532 tuhatta euroa (5,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan toimintakulut kasvoivat merkittävät 2,1 milj.euroa (3,8 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintakulujen talousarvioalitus oli toista vuotta peräkkäin dramaattisen suuri – 6,7 milj.euroa (7,6 milj.euroa) toteumaprosentin ollessa 89,5 % (87,9 %).

Toimintakate laski edellisvuodesta 2,6 miljoonaa euroa toteutuen kuitenkin talousarvion mukaisesti (toteuma 100 %). Myös vuosikate laski edelliseen vuoteen verrattuna. Lasku oli 1,3 milj.euroa. Poistojen, satunnaisten erien sekä varausten muutosten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,6 miljoonaa euroa. Ylijäämä on edellisvuotta pienempi mutta olennaisesti parempi kuin budjetin mukainen alijäämä -0,179 milj.euroa.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Talousarvio laadittiin alijäämäiseksi -0,179 milj.euroa. Tilikauden ylijäämä on kuitenkin 1,6 milj.euroa. Eroa ennusteen ja toteuma välillä on huimat +1,8 milj.euroa (2017: 3,5 milj.euroa)! Kuten tarkastuslautakunta on aiemminkin huomionnut, niin talousarvion laadintaan ja seurantaan tulee kiinnittää huomiota. *Tarkastuslautakunta muistuttaa, että toimintakulujen kasvua on seurattava, koska niiden prosentuaalista kasvua*

on hankala kompensoida yksi yhteen esim. verotulojen prosentuaalisella kasvulla. Asiaa on havainnollistavaa verrata vertaamalla suoraan absoluuttisia euroja prosentuaalisten muutosten sijasta.

Tarkastuslautakunta on pannut toistuvasti merkille, että talousarvion ja toteuman välillä on ollut viime vuosina merkittävän suuri ero. Vaikka ero onkin ollut aina ”paremmin päin” eli positiivinen, niin tarkastuslautakunta perään kuuluttaa kuitenkin sitä, onko talousarvio laadittu alun perin realistisesti, jos esimerkiksi alkuvuosi pitkälle syksyä näyttää erilaiselta, kenties negatiivisemmaltakin, kuin mikä lopputulema on.

Talousarvio toteutui tilivuonna sitovuuden osalta.

4. Tase ja investoinnit

Tilikauden investointimenot (brutto) ovat yhteensä noin 2,6 milj.euroa (2017: 4,1 milj.euroa; 2016: 2,3 milj.euroa, 2015: 5,6 miljoonaa euroa; 2014: 9,5 milj.euroa). Kunnan omavaraisuusaste on tilikauden lopussa merkittävän hyvä 72,3 % (2017: 69,8 %, 2016: 69,0 %, 2015: 69,6 %, 2014: 68 %, 2013: 66 %). Oma pääoma on tilikauden lopussa 52 miljoonaa euroa, jossa tapahtunut lisäys on tilikauden ylijäämän suuruinen.

Kunnan lainakanta laski toista vuotta peräkkäin. Tilikauden vähennys oli 0,7 milj.euroa. Se näkyy myös lainakanta per asukas –tunnusluvussa, joka alitti pitkästä aikaa 2 000 euron rajan päätyen 1 829 euroon (2 012 euroa, laskettu asukasluvulla 6 908). Lainakanta ja asukaslukumäärä ovat kehittyneet seuraavasti vuosien 2012 – 2017 välillä:

2017: 2 012 euroa / 6 874 hlö
 2016: 2 208 euroa / 6 806 hlö
 2015: 2 096 euroa / 6 796 hlö
 2014: 2 119 euroa / 6 810 hlö
 2013: 2 080 euroa / 6 797 hlö
 2012: 1 979 euroa / 6 725 hlö

Tarkastuslautakunnan huomioid:

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota konsernin vastaaviin tunnuslukuihin.

Konsernitilinpäätöksen perusteella konsernilla on asukaskohtaista lainaa vuonna 2018 6 038 euroa ja se on kehittynyt yhdessä omavaraisuusasteen kanssa tarkastelujaksolla seuraavasti:

2018: 6 038 euroa / 50,0 %
 2017: 6 328 euroa / 48,5 %
 2016: 6 823 euroa / 46,7 %
 2015: 7 091 euroa / 42,5 %
 2014: 7 255 euroa / 42,5 %
 2013: 6 803 euroa / 42,1 %
 2012: 6 664 euroa / 41,3 %

Vuosien 2012-2018 aikana konsernin omavaraisuusaste on kehittynyt merkittävän positiivisesti. Suoritusta voidaan pitää erinomaisena. Konsernin 50 % omavaraisuusaste on todella hyvä ja antaa vahvan pohjan tulevaisuudelle. Lainamäärä väheni vuoden aikana 1,8 milj.euroa. Lainaa oli vuoden lopussa konsernissa 41,7 milj.euroa.

Kunnan kassan riittävyys tilinpäätöshetkellä on 56 pv, kun edellisenä vuotena riittävyys on ollut 51 pv. Kassa on erittäin vahva mistä kertoo 9,6 miljoonan euron suuruiset rahavarat. Kunnan kassalle asettama tavoite toteutui tavoitteen ollessa maksuvalmiuden säilyttäminen yli 20 pv.

5. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Inarin visio ja perustehtävät ovat:

- Inari on kuntalaisten mielestä hyvä, turvallinen ja viihtyisä paikka asua ja elää
- Inarilaisuudesta tulee yhteinen voimavara ja inarilaisia yhdistää eniten ja monipuolisimmin luonto
- Positiivinen inarilaisuus hyödyttää kaikkia kuntalaisia sekä tunnetasolla että konkreettisesti
- Inarilaiset ihmiset ja yritykset arvostavat kuntaa, luottavat sen toimintaan ja voivat olla kunnastaan ylpeitä

Inarin kunnan perustavoitteet toteutuivat. Kuntastrategia tullaan päivittämään vuoden 2019 aikana.

Talousarviovuoden 2018 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen hallintokunnittain

Kunnanhallitus

Arvioitavissa olevat kunnanhallituksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääasiallisesti toteutuneet.

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2018 aikana 20 kertaa ja käsitteli 313 §, joka on 118 § vähemmän kuin vuonna 2017 (431 §). *Tarkastuslautakunta on edellisinä vuosina kiinnittänyt huomiota suureen asioiden käsittely määrään.*

Kunnanhallituksessa on valmisteltu isona hankkeena Ivalon koulukeskusta, jonka systemaattinen suunnittelu käynnistyi 19.2 suunnitteluryhmän perustamisella. Syksyllä kouluhankkeen osalta tehtiin päätökset (kh - >valtuusto) rahoituksen ja rakentamisen toteutusmallista elinkaarihankkeena.

Työllisyystilanteen parantaminen on ollut kunnan perustavoitteena ja työllisyystilanne on muodostunut paremmaksi kuin keskimäärin Lapissa. Työllisyystilanne parani edelleen vuoden 2018 aikana ja tietyillä toimialoilla puhutaan suoranaisesta työvoimapulasta. Sekä joulukuun ja että koko vuoden keskimääräinen työttömien osuus työvoimasta ovat olleet viimeksi alempia lähes 30 vuotta sitten. *Tarkastuslautakunta pitää tätä onnistumista erinomaisena asiana.* Työllisyyskatsauksen mukaan työttömien prosenttiosuus saman ikäisestä työvoimasta eli työttömyysaste Inarissa oli vuonna 2018 keskimäärin 11,6 %. Joulukuussa 2018 työttömyysaste oli 9,2 %. Vastaavat luvut vuonna 2017 olivat 14,4 % ja 11,4 %.

Hallinto-osastolla tapahtui pitkäaikaisen hallintojohtajan Pentti Tarvaisen siirtyminen eläkkeelle 31.12.2018. Uuden hallintojohtajan valintaprosessi käynnistettiin keväällä ja uudeksi hallintojohtajaksi valtuusto valitsi Mari Palolahden, joka toimi kunnassamme sosiaali- ja terveysjohtajana. Vuoden loppupuolella käynnistettiin uuden sosiaali- ja terveysjohtajan valinta.

Hallinto-osastolla tehtiin myös virkanimike muutokset, kun taloussihteeri muutettiin talouspäälliköksi ja henkilöstösihteeri-suunnittelijan virka muutettiin viestintä- ja yhteistoimintapäällikön viraksi.

Kaavoituksen osalta liikahti eteenpäin Ivalon yleiskaava ja Ivalon asemakaavan laajennus. **Tarkastuslautakunnan kiinnittää huomiota kaavojen hitaaseen edistymiseen ja valmistumiseen ja**

edellyttää kunnanhallitukselta seuranta, jotta kaavat valmistuisivat mahdollisimman nopeasti. Tyydyttäväkö kunnanhallitusta kaavojen valmistumisaikataulu ja miten kaavoitusprosesseja aiotaan nopeuttaa jatkossa?

Ivalon yleiskaavan osalta valtuusto on hyväksynyt sen 16.9.2010, josta hallinto-oikeus on hylännyt kolme karttalehteä. Näiden hylätyjen karttalehtien osalta on käynnistetty uudelleen yleiskaavatyö 5.3.2012. Kunnanhallitus on 3.12.2018 hyväksynyt kaavaehdotuksen julkisesti nähtäville. Prosessi on kestänyt näin ollen noin 6 vuotta.

Ivalon asemakaavan osalta prosessi on käynnistynyt 2.3.2010 teknisen lautakunnan päätöksellä. Kaava on ollut nähtävillä 2016, jonka seurauksena kaavan suunnittelualuetta on pienennetty. Kaavan on hyväksytty valtuustossa 13.12.2018 alkuperäistä suunnitelmaa olennaisesti pienempänä. Tässäkin esimerkissä prosessi on kestänyt kohtuuttoman kauan.

Kunnanhallitus käytti otto-oikeutta KuntaL 92 §:n mukaisesti kaksi kertaa:

- Kunnanjohtajan päätökseen 10.1.2018 1 § ympäristöyksikön toimistosihteerin tilapäiseen siirtämiseen, lisäselvitykset.
- Ympäristöyksikön johtajan päätökseen ympäristötarkastajan vaalin yhteydessä ja palautti valinnan uudelleen valmisteltavaksi. Muuten kunnanhallitus ei ole käyttänyt otto-oikeuttaan.

Kunnanhallitus on käsitellyt useita poikkeamislupia, jotka ovat liittyneet kaavan puuttumiseen, rakentaminen on toisenlaista kuin kaavamääräys sallisi, kaava ei ole saanut lainvoimaa ja käyttötarkoituksen muutos (lomarakennus pysyväksi asuinrakennukseksi).

Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 ohjausryhmässä on ollut edustajana kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kunnanhallituksen 2 jäsentä.

Tekninen lautakunta

Arvioitavissa olevat teknisen lautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

- Nykyinen palvelutaso säilytettiin peruspalveluissa sekä matkailua edistävissä kohteissa kuten ulkoilu- ja virkistyspalveluissa.
- Veskonien sataman peruskorjaus aloitettiin kesällä 2018.
- Saariselän infrastruktuuriin ja katujen kunnostukseen tulisi kiinnittää parempaa huomioita.

Yhdyskuntasuunnittelu:

Taloudellinen vahva nousukausi siirsi maankäytön suunnitteluresurssit valmistelemaan hankkeita, jotka olivat/ovat välttämättömiä rakennushankkeiden käynnistämiseksi. Tällaisia hankkeita olivat mm. Inarin asemakaavan muutos korttelissa 80 (Wilderness Hotel Inari), Saariselällä vt 4:n länsipuoli (Teollisuus/varastoalue, testausalue, Wilderness Safari Saariselkä), rajavartioston alue sekä Kaunispään etelärinteen asemakaava.

Yhdyskuntarakentaminen:

Keskeisissä tavoitteissa on pysytty keskeisiltä osin.

Rakennusvalvonta:

Toimintatulot eivät kattaneet toimintamenoja. Toimintakate oli negatiivinen 17 tuhatta euroa.

Rakennus- ja toimenpidelupia myönnettiin 350 kpl. Näissä jäätin tavoitteesta (tavoite 390 kpl) ja myös edellisen vuoden toteumasta (405 kpl).

Rakennusvalvonnan sähköisen arkiston luominen on käynnistetty vuonna 2017. Vuoden 2018 aikana arkistosta saatiin digitoitua noin 60 %.

Lupamenettelyn käsittelyaika on yhtenä mittarina rakennusvalvonnan tavoitteiden mittaristossa. Toteumassa ei ole kuitenkaan otettu kantaa käsittelyaikaan vaan todettu, että toteuma on ”Lupapiste.fi käyttöön otettu”.
Tarkastuslautakunta kysyy miten toteuma ja mittari vastaavat tässä yhteydessä toisiaan?

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Arvioitavissa olevat sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Talousarvio toteutui 99,9 % :sesti. Talousarviota jouduttiin kuitenkin korjaamaan ensin syksyllä 401.405 eurolla ja tammikuussa 2019 350.000 eurolla. Erikoissairaanhoidon ylijäämästä katettiin sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisen toiminnan alijäämä. Toimialan kokonaisylitys oli siten 751.405 euroa, josta 161.390 euroa koostui kertaerästä ja takautuvasti maksetuista henkilökohtaisista lisistä.

- Avopalveluiden tavoitettavuusaste on yli 99 %, joka on todella hyvä.
- Äitiysneuvontapalveluissa on otettu käyttöön sähköinen palvelukortti.
- Kotihoidon palveluita ollaan kehittämässä mm. turvallisuuden osalta mikä osaltaan edesauttaa vanhusten ja pitkäaikaissairaiden kotona elämisen mahdollisuuksia.
- Lastensuojelukustannukset ovat nousseet 2018 aikana. Resurssipula henkilöstön osalta on liian suuri lastensuojelun henkilöstössä.
- Lääkärihoitajonon on purettu syksyllä siten, että potilas sai hoitoajan 3 vkon sisään ensimmäisestä soitostaan.
- Terveyskeskus vaatisi investointeja. Investoinnit ovat lykkääntyneet sote- ja maakuntauudistuksen valmistelusta johtuen.
- Ympäristöyksikön lupaprosessit ja valvonta on ollut haasteellista ympäristövalvonnan osalta. Kunnan rakennusten sisäilmaongelmat ovat työllistäneet ympäristöyksikköä.
- Pitkäaikaistyöttömien työterveyshuolto on osaltaan parantanut pitkäaikaistyöttömien työllistymistä.

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunta kokoontui vuoden aikana 8 kertaa ja käsitteli 58 §:ää. Lautakunta on suurimmalta osin käsitellyt hankkeita ja hankekokonaisuuksia. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin täyttyneet.

Sivistyslautakunta

Arvioitavissa olevat sivistyslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Sivistyslautakunnan talousarvio ylittyi noin 55.000 eurolla (0,4 %). Toimintatuotot ylittyivät 260.000 eurolla (12,7 %), mikä johtui pääasiassa koulutoimen myyntituotoista ja varhaiskasvatuksen maksutuotoista. Toimintamenot ylittyivät 314.000 euroa (1,9 %).

Kun tarkastelee sivistyslautakunnan alaisia toimintoja, niin läpileikkaavaa ovat olleet mittavat toimitilojen sisäilmaongelmat. Sisäilmaongelmia on ollut mm. Näätämon päiväkodilla, Ivalon ala- ja yläkoululla, Inarin koululla ja monitoimitalolla missä sijaitsevat myös Inarin päiväkotit. Ongelmia on tutkittu, järjestetty korvaavia toimitiloja ja tehty suunnitelmia tilanteen ratkaisuksi. Inarin kirkonkylässä odotetaan asiaan vielä pysyvää ratkaisua. Ivalon koulukampuksen suunnitteluun on otettu mukaan kaikki käyttäjätahot mitä tarkastuslautakunnan mielestä voidaan pitää viisaana ratkaisuna.

Ivalon yläasteen rehtorin jäätyä eläkkeelle yhdistettiin yläasteen rehtorin ja lukion rehtorin virat. Liikuntatoimen varsinaisen viranhoidajan irtisanouduttua ja nuorisosihteerin eläköidyttyä heräsi ajatus yhdistää nämäkin virat vapaa-aikasihteerin viraksi. Samalla päätettiin perustaa nuorisotyöntekijän vakinainen toimi, joten henkilöstösuunnitelman mukainen työntekijämäärä pysyi ennallaan.

Muuta:

- Saamenkielisistä työntekijöistä oli edelleen pulaa. Erityisesti varhaiskasvatuksessa.
- Kirjastossa otettiin käyttöön omatoimikirjastoratkaisu, mikä lisäsi aukioloaikaa 3030 tuntia.
- Kansalaisopisto on pysynyt inarilaisten suosiossa. Opiskelijoita oli vuonna 2018 2455 ja heistä netto-opiskelijoita, jotka lasketaan vain kerran, oli 1085. Kun lukemaa suhteuttaa Inarin kunnan keskimääräiseen väkimäärään on opiskelijoiden määrää pidettävä erittäin hyvänä.
- Kulttuuritoimi juhli 10. Inari-viikko tapahtumaa ja se keräsikin runsaasti osanottajia.
- Toimintakertomuksesta puuttuu edelleen Inarilaisteko -stipendin saajan nimi.
- Liikuntatoimi esitteli 21.3.2018 lautakunnalle urheiluseurojen avustusten jakoperusteita. Avustusten määrän kerrottiin perustuvan pisteytykseen. *Sitä ei kuitenkaan tarkemmin esitelty ja sen vaatimien tietojen keruu teettää hakijalla edelleen kohtuuttomasti työtä.*
- Saamenkielisen päivähoidon ja koulutuksen ongelmat ovat todennäköisesti pysyviä eikä niihin voi tällä hetkellä kunta vaikuttaa, koska koulutukseen hakeutuvissakin on jo vajausta. Tämä näkyy myöhemmin työvoimapulana.
- Saariselän Päiväkodissa henkilöstötarpeen kasvuun on vaikuttanut vuorohoidon tarpeen lisääntymisen. Valitettavasti perhepäivähoitajat ovat kunnassa melkein eläköityneet. *Tarkastuslautakunta kysyykin voiko perhepäivähoitajia saada alalle lisää esim. palkkausta parantamalla?*

- Kalottikeskus-säätiö on vajaakäytöllä. Siellä ei ole todettu sisäilmaongelmia.

6. Kunnan kokonaistaloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tuloveroprosentti

Kunnan tuloveroprosentti on 19,0 %. Tuloveroprosentti on pystytty pitämään samana jo usean vuoden ajan. Tuloveroprosentti on Lapin kunnista alhaisin.

Käyttötalous

Käyttötalouden sekä talousarvion sitovuustason osalta taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Käyttötalouden toimintakate on talousarviossa muutosten jälkeen peruskunnan osalta 48,5 milj.euroa milj.euroa toteuman ollessa 48,5 milj.euroa (2017: 45,9 milj.euroa, 2016: 48,0 milj.euroa).

Kalatalouden kehittämisrahaston tulos oli tilikaudelta 23 tuhatta euroa tappiollinen, joka ei vastaa talousarvion 2 tuhatta euroa.

Kunnan liikelaitoksia sitoo talousarvion sitovuustason mukaan liiketoimintaylijäämä ennen satunnaisia eriä:

- Ruokapalvelun liikeylijäämä oli 31 tuhatta euroa talousarvion ollessa -10 tuhatta euroa.
- Tilapalveluliikelaitoksen ylijäämä ennen satunnaisia eriä oli 84 tuhatta euroa talousarvion ollessa alijäämäinen -142 tuhatta euroa. Ylijäämä muodostui projekti-insinöörin vajaan puolen vuoden käyttämättömistä palkoista sivukuluineen, pienten korjaus- ja muutostöiden –määrärahoista, varattujen hankkeiden toteuttamatta jättämisestä tarjoushintojen ylittäessä hinta-arviot sekä päiväkotien ja koulukampuksen suunnittelumäärärahojen siirroista vuodelle 2019.

Investoinnit

- Investointimenot (netto) olivat 2,6 milj.euroa talousarvion ollessa 3,1 milj.euroa. Alitusta investoinneissa näin ollen 0,5 milj.euroa (toteuma suhteessa talousarvioon 85 %). Talousarvion investointimenoista jäi käyttämättä muun muassa Ivalon koulukampuksen suunnitteluun varattu 0,2 milj. euroa sekä Saariselän kehittämisrahaston Luttotuvan tiejärjestelyihin varattu 0,13 milj. euroa.
- Investointitulot ylittivät talousarvion 0,2 milj. eurolla.

Tilapalveluliikelaitos sai valmiiksi toimitilaohjelman vuoden 2017 aikana. *Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että ohjelma huomioidaan päätöksenteossa.*

Esitys tuloksen käsittelystä

Kunnanhallituksen esitys tuloksen ja aikaisemman ylijäämän käsittelystä on hyväksyttävä.

7. Konserni ja liikelaitokset

Kunnanvaltuusto on talousarviossa erikseen asettanut keskeisille kuntakonsernin yhteisöille ja liikelaitoksille yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet sekä erityistavoitteet. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan konserniyhteisöt ovat toimineet tavoitteiden mukaisesti ja saavuttaneetkin pääosin niille asetetut tavoitteet.

Tarkastuslautakunta on huomionnut positiivisesti kunnassa aloitetun kuntastrategian päivittämisen, joka saatiin valmiiksi ja käsiteltiin valtuustossa. Kuntastrategian päivitystä jatkettiin vuoden 2018 aikana. Vuoden 2019 keväällä kunnanhallitus päätti, että strategiatyön konsultointituki ostetaan FCG Oy:ltä ja Perlacon Oy:ltä.

Konsernijaosto

Konsernijaosto kokoontui vuoden 2018 aikana kahdeksan kertaa ja käsitteli 25 §. Jaosto käsitteli kokouksissaan yhtiöitä ja antoi yhtiöille omistajaohjausta. Konserniohjeen hyväksyminen ja sen esittäminen KH:n kautta valtuustolle hyväksyttäväksi toteutui.

Jaosto kävi läpi yhtiöjärjestykset ja strategiset tavoitteet 2019 - 2021 seuraavien yhtiöiden osalta:

- Inlike Oy
- MedInari Oy
- Inergia Oy
- Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Inari Oy (Vasatokka)

Muiden yhtiöiden osalta ei ole käsitelty vuoden 2018 aikana yhtiöjärjestystä ja strategisia tavoitteita.

Tarkastuslautakunta pyytää konsernijaostolta ja kunnanhallitukselta selvityksen valtuustolle kuinka konsernijaosto on onnistunut omistajaohjauksessa?

8. Muut havainnot

Saariselän Siula Oy

Tarkastuslautakunta toteaa, että vaikka Saariselän Siula Oy:n myynti ei vielä ole toteutunut, niin vuoden 2017 aikana liikkeelle laitettujen toimenpiteiden vähemmistöosakkeenomistajien lunastamisesta tulevat vaikuttamaan asiaan positiivisesti. Yhtiöön liittyvät järjestelyt ovat edelleen kesken.

Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastajan lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

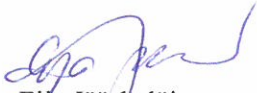
Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

9. Yhteenveto ja esitykset

Yleistoteamuksena tarkastuslautakunta toteaa, että arvioitavissa olevat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Kunnan ja kuntakonsernin talous on terveellä pohjalla. Konsernin lainamäärä on edelleen korkeahko, vaikka sen määrä vähentyikin vuonna 2018.

Ivalossa 13. toukokuuta 2019

Eija Jääskeläinen
varajäsen

Satu Yliuoma
jäsen

Arto Valo
jäsen

Kari Knuutila
varajäsen

Satu Kuha
jäsen

Teuvo Katajamäki
jäsen

Aslak Pekkala
puheenjohtaja